

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — — — 4.— koruny.
 Na pol roka — — — — 2.— „
 Na štvrt roka — — — — 1.— „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, pralát

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpáť neodávajú.

Nech žije apoštolský náš kráľ Karol IV.!

Deň 30. decembra roku 1916. na veky pamätným ostane celému Uhorsku. V budínskom hrade vtedy za apoštolského kráľa korunovaný bol Karol IV.

Ani jedon kráľ snáď za ťažších okolností nenastúpil svoj trón, ako náš mladistvý panovník. Celý svet stojí v plameňoch. Víchor zlostnej nenávisti nie žeby utíchol, lež ešte vždy vzrastá. Celé krajiny a nepočtené kmeny s napnutím všetkých síl bojujú proti sebe o vydobitie víťazstva. V tisícero dielňach zhotovujú nástroje ku vraždeniu ľudí. Darmo svierajú sa v boľastiach milliony zomierajúcich, darmo nariekajú matky a opustené siroty, cieľom zavedenia svetového pokoja darmo sa ustávajú najšlachetnejší mužovia.

Ako sta by sa bolo zbesnilo celé človečenstvo...

Nevinný kráľ náš darmo podával pravicu ku uzavretiu pokoja. Víťazný cisár nemecký darmo sa osvedčuje, že je zo srdca náklonný ku statočnému pokoji. Predseda Spojených Štátov Severnej Ameriky darmo ohlasuje, že už dosť bolo toho ukrutného krviprelievania. Ešte i jeho Svätosť Pápež bez výsledku prosí mocnárov a národy, aby koniec urobily hroznej vražde. Rusí, anglickí a francúzski ministri ani slyšať nechcú o pojednávaniach cieľom zavedenia pokoja, lež miesto toho ešte vyhlasujú, že Uhorsko a Rakúsko treba rozdrobiť a zničiť Nemecko. Kruté a krvavé boje teda ďalej budú trvať.

Za týchto hrozných okolností nastúpil dva tróny Habsburgov včul už korunovaný apoštolský kráľ Karol IV. Svetová vojna i najmenšiemu človekovi zapríčiňuje tisícero starostí. Môžeme si predstaviť, koľko práce, zodpovednosti táto hrozná vojna zapríčiňuje apoštolskému kráľovi Uhorska a cisárovi Rakúska. O hrdinskú zmužilosť a nezklatnú oddanosť ľudu Uhorska apoštolský kráľ Karol IV. nemá sa čo obávať, bo vernejších a pritulnejších poddaných nemal ešte žiadon panovník sveta, ako sú vlast svoju vrele milujúci synovia Uhorska. Korunovaný kráľ Karol IV. na bojišti osobne sa presvedčil o zriedkavých čnosťach ľudu Uhorska.

Zvlášte v telto veľkej svetovej borbe nepodvratne vysvitlo, že panovníckej rodiny najpevnejším obranným stĺpom je ústavné Uhorsko. Boly časy, keď v Rakúsku báli sa zveladenia Uhorska. Včul ale aj tam každý zdravo zmýšľajúci musí nahliadnuť, že ruské, talianske a rumunské vlny zaiste by byly pohltly Austrii, keby na bojištach v prvých radoch s opovržením smrti neboli bojovali hrdinskí synovia Uhorska. Včul, keď v srdcia naše zatvorili sme nového kráľa, včul, keď posvätnou korunou svätého Štefana ozdobili sme nový pár kráľovský, rozpomíname sa na to, že kráľovia krajinu spravujú mocou od Boha im danou, že rozkazom a nariadeniam korunovaného kráľa bezpodmienečne holdovať musí každý občan Uhorska.

Nový pokorovaný kráľ zavítal k nám slovami pokoja. Vieme, že on vrele miluje ľud.

Hír- és Könyvtári
 Könyvtári
 1917/1446. sz.

Známo je vôbec, že aj najjasnejšia manželka korunovaného kráľa, pokorovaná kráľovna Zita hlboko zamilovala si Uhorsko. Láska vyžaduje lásku.

«Za Boha, kráľa a za vlasť!» Pod týmto vznešeným heslom utvorili sme kresťanskú ľudovú stranu. Tomuto heslu na veky ostávame verní a s nami celý ľud slovenského jazyka, preto aj spojenými vrúcnyimi modlitbami o to prosíme Všemohúceho, aby korunovanému apoštolskému kráľovi a najjasnejšej kráľovne našej blaženého a dlhého panovania popriať ráčil.

Nech žije kráľovský pár!

Apoštolský náš kráľ Karol IV. a najjasnejšia kráľovna Zita!

Príchod najvyššieho kráľovského páru ku korunácii do Budapešti.

Cesta kráľovského páru.

Najjasnejší pár kráľovský s dedičom trónu s veľkým sprievodom v stredu, 27. decembra ráno o pol 9. hodine z Viedne na utešenom dvornom vlaku pohol sa do Budapešti. Viedeňské obecnstvo na nádražie vezúcemu sa kráľovskému páru pripravilo hlučné ovácie. Na všetkých staniach, kde dvorný vlak postál, ako v Marheggu, v Prešporke, v Nových Zámkoch, vo Vacove, kráľovský pár za prítomnosti početného obecnstva privítali zastupitelia stoličných a mestských vrchností, hlavní župani a mešťanostovia.

Na skvostne ozdobenom západnom nádraží hlavného mesta už od poludňajších hodín prepočetné obecnstvo čakalo na príchod kráľovského páru. Dvorný vlak do veľkolepe ozdobeného hlavnomestského nádražia vbehol po druhej hodine. Tu v mene hlavného mesta, za prítomnosti členov vlády a početnej aristokracie, privítal mešťanosta Bárcezy.

Vtiahnutie do budínskeho hradu.

Zo západného nádražia kráľovský pár s dedičom trónu na parádnom kráľovskom hyntove, s celým veľkým sprievodom na dvorných kočoch, skvele ozdobenými ulicami, po refazovom moste zástavami okrášlenom, Albrechtovou cestou, medzi zástupami na tisíce shromaždeného ľudu po tretej hodine vtiahol do kráľovského hradu a zaujal skvostne pripravené kráľovské siene.

Krajinský snem u kráľa.

Snemovňa krajinských vyslancov a velmožov vo štvrtok, 28. decembra v oblúčnej sieni parlamentu vydržovali spoločné zasadnutie a vo veľkolepom národnom kroji, na parádnych kočoch tiahli do kráľovského hradu, aby jeho veličenstvu odovzdali inauguračnú listinu

a prítomní boli pri složení prísahy novovymenovaného strážcu svätej koruny. Velmoži a krajinskí vyslanci pred širokými schodami hradu sasadli s parádnych kočov a vstúpili do trónnej sieni. O pol 11. hodine ceremonálny majster Nepaluk paličkou raz zaklopal na znak toho, že prichádza knieža-primas. O jedenástej hodine v trónnej sieni odohral sa pamätný, ducha povznášajúci objav. Do trónnej siene vstúpila kráľovna Zita, vedúc za ruku 4-ročného dediča trónu. Dvoranu otriaslo hrmovité dlho trvajúce éljenovanie. Srdečná táto ovácia hlboko dojala jej veličenstvo kráľovnu. O dve minúty pozdejšie ceremonálny majster trikrát klopnúc paličkou, oznámil príchod kráľa.

V sieni nastalo veľké ticho, keď sa v priestraných dverách zjavil hlavný dvorný kommissár Martinz v červenom kabáte, v bielych po kolená nohaviciach, vo vysokých jazdeckých lakových čizmách, so zlatou korunou ozdobenou palicou v ruke. Za ním krajinskí zástavníci dvaja a dvaja, posledný v rade bol ministerpredseda gróf Štefan Tisza. Potom nasledovali kapitáni telesnej stráže a za nimi jeho veličenstvo kráľ v rovnosate generála jazdy s kučmou v ruke; kráľa nasledoval hlavný adjutant knieža Lobkowitz.

— Nech žije kráľ — ozvalo sa na všetky strany. Srdečnou ováciou mile dojatý kráľ pokývnutím rukou ďakoval, éljenovanie utíchlo až vtedy, keď kráľ zaujal miesto na tróne. Na pravom boku stál gróf Széchenyi s vytaseným krajinským mečom, na ľavom kapitáni telesnej gardy a biskup s dvojitým apoštolským krížom, na oboch stranách traja telesní strážcovia drabantnej gardy. Pred trónom stál knieža-primas Ján Csernoch, pri ňom dvaja strážcovia koruny gróf Béla Széchenyi a gróf Július Ambrózy.

Nato predstúpil ministerpredseda gróf Štefan Tisza prosiac jeho veličenstvo, aby novovolený strážca koruny gróf Ambrózy složiť mohol prísahu. Keď toto kráľ dovolil, minister a latere barón Ervin Roszner prečítal formulu prísahy, ktorú gróf Ambrózy doslovne opakoval.

Po složení prísahy kráľ inauguračnú listinu vzal z ruky ministerpredsedu grófa Tiszu a podpísanú oddal knieža-primasovi Csernochovi v sprievode týchto slov:

Krajinským snemom nám predstretú korunáčnú listinu najmilostivejšie prijímame a našim podpisom opatrenú vašej Vernosti cieľom inartikulovania odovzdávame.

Keď po prevzatí korunačnej listiny éljenovanie utíchlo, knieža-primas Csernoch v kardinálskom ornáte stal si pred kráľa a vo vzletnej reči v mene národa ďakoval za prijatie a podpísanie inauguračnej listiny. Prosil Božie požehnanie na kráľovo poslanie, o ktorom kráľ dal svedoctvo vtedy, keď medzi svoje najvreljšie túžby vradil prinávrátenie pokoja svojim národom. Moc a milosť — hovoril knieža-primas — ktorá zo svätej koruny prechodí na Vaše veličenstvo, nech dopomôže k víťazstvu šľachetné snahy vášho veličenstva. Potom prosil kráľa, aby určil deň korunácie a potvrdil zvolenie grófa Štefana Tiszu za palatínovho námestníka.

Na reč knieža-primasa kráľ sediac na tróne odpovedal nasledovne :

Slúži nám k úprimnému uspokojeniu, že vystavením ústavné práva panovníka a národa rovnak zabezpečujúcej korunačnej listiny môžeme listinu vydať a dľa prastarého zvyku našim pokorunovaním zabezpečiť.

Náš nezapomenuteľný veľký a múdry predchodca. Môj hlboko ctený a milovaný prastrýc z príležitosti svojho pokorunovania s týmito slovami obrátil sa k národu :

— Neni možné, aby to, čo kráľ a národ s úprimným dorozumením utvorili, nebolo stále a blahodarné.

Pravdu týchto kráľovských slov dokazujú blahodarné naučenia takmer už jedného polstoletia a pevná je v nás viera, že kráčajúc po jeho šľapajoch so zdarom budeme môcť ďalej pokračovať v jednomyseľnom pracovaní kráľa a národa.

Božie požehnanie na túto spoločnú prácu a keď s uspokojením berieme v známosť a potvrdzujeme na volbu námestníka palatinovho poľahujúci sa váš poriadok za deň nášho pokorunovania ustanovujeme 30. deň tohoto mesiaca.

Búrľivé éljenovanie ozvalo sa dvoranou na reč kráľovu, ktorý dôrazne prízvukoval slová, že kráčajúc po šľapajoch Franca Jozefa so zdarom chce pokračovať v spoločnej práci. Jeho veličenstvo uprostred éljenovania vstal z kresla trónu, sňal kučmu s hlavy a so svojim sprievodom z trónnej siene odišiel. V tom čase odišla aj kráľovná s kráľovičom bočnými dverami.

Krajinský snem za tým vrátil sa do parlamentu a v spoločnom zasadnutí veľmožov a krajinských vyslancov vzal v známosť prijatie korunovačnej listiny, potvrdenie volby palatinovho námestníka a složené prisahy nového strážcu svätej koruny.

Pozvanie kráľovskej rodiny na korunáciu.

V piatok 29. decembra popoludní o 3. hodine 32 členov kráľovskej rodiny prišlo do Budapešti, aby sa zúčastnili na slávnosti korunácie. Na západnom nádraží úradného privítania nebolo, vysokých hostov v zastúpení vlády vítal štátny sekretár ministerstva vnútra barón Perényi, predseda-správca štátnych železníc Tolnay a hlavný policajný kapitán Boda. Vo veľkých zástupoch shromaždené obecenstvo členom kráľovskej rodiny pripravilo srdečné ovácie.

Večer o 5. hodine 30 členová deputácia krajinského snemu zaviezla sa do budínskeho kráľovského hradu, aby členov kráľovskej rodiny pozvala na slávnosť korunácie. Členovia deputácie shromaždili sa v tak zv. ružovej sieni, kam o 1/26. hod. vnišli všetci arcikniežatá. Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi ku arcikniežatám povedal vzletnú pozdravnú reč, na ktorú odpovedal kráľov mladší brat arciknieža Maximilian vrele ďakujúc tak v mene svojom, jak v mene členov panujúcej rodiny za srdečné pozdravné slová krajins-

ského snemu a prosil, aby srdečný pozdrav členov panujúcej rodiny tlumočili obom snemovňam zákonodarstva. Členovia deputácie hlučne zaéljenovali arcikniežatu Maximilianovi, ktorý arcibiskupovi Szmrecsányimu vrele stiskol ruku a za chvíľu sa s ním shováral. Potom pokloniac sa pred deputáciou s ostatnými arcikniežatmi, ktorí sa tiež poklonením lúčili od delegátov krajinského snemu, sa vzdialil.

Pokorunovanie kráľovského páru.

V hlavnej bráne Matiašovho chrámu kráľovský pár privítal kardinál knieža primas Csernoch za skvelej assistencie kňazstva. Knieža-primas podal ich veličenstvám kríž a svätenú vodu, načo sa kráľ a kráľovná hlboko poklonili, bozkali kríž a prežehnali sa. Kráľovský pár za zvukov trúb a bubnov so skvelým pochodom kráčal do Lorettovskej kaplny na pravej strane chrámu. Knieža-primas so svojimi asistentami šiel ku hlavnému oltáru a obliekol si omšové rúcho. Medzitým v kaplnke hlavný dvormajster kráľovnej pomocou dvorných dám položil kráľovnej na hlavu domácu korunu. Hlavný pohárnik vzal do ruky tak zv. prisažný kríž, taverník malý kríž, hlavný stolový majster meč sv. Štefana, horvatský bán krajinské zlaté jablko, námestník krajinského rychtára žezlo a námestník palatína korunu sv. Štefana.

Potom sa skvelý pochod pohnul ku hlavnému oltáru a na tróne postavenom pred svätinou kráľ zaujal miesto obkolesený svojim sprievodom. Nato štyria biskupi od krajinských zástavníkov prevzali sv. korunu a korunačné odznaky a položili ich na hlavný oltár. Medzi tým v chráme každý zaujal svoje miesto a bránu zavreli.

Jeho veličenstvo kráľ so sprievodom potom pristúpil ku hlavnému oltáru, kde knieža-primas už predtým zaujal svoje miesto. Kráľ knieža-primasa sklonením hlavy pozdravil a sadol si oproti nemu do operadlovej stolicy postavenej od najspodnejšieho schodka oltára na jedon krok. Trochu ďalej tiež v operadlovej stolici sedel s prava kaločský arcibiskup Váradi a s ľava nagyváradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi.

V chráme panovala hrobová tichosť. Kaločský arcibiskup Váradi s obnaženou hlavou zvučným hlasom začal :

— Reverendissime pater, postulat sancta mater ecclesia catholica...

Keď skončil, knieža-primas z pontifikála prečítal upomenutie. Kráľ nato vstal a svoj kalpag odovzdal hlavnému komorníckemu majstrovi. Kaločský arcibiskup a nagyváradský biskup kráľa zaviedli k oltáru, ceremonálny majster knieža-primasa na prvý schodok položil pred kráľa vankúš, na ktorý si kráľ kľakol. Knieža-primas držal pred kráľom evanjelium; kráľ obe ruky položil na sv. knihu a složil prvú prisahu; prisahu spravodlivosti a pokoja. Potom kráľ pobozkal evanjelium a sišiel na najnižší schod na strane evanjelium a hlboko si skloniac hlavu kľakol si na tri vankúše-

Knieža-primas si tiež kľakol a latinsky predriekal litánie Všetichsvätých, ktoré assistujúce kňazstvo odriekalo. Pri prosbe «Ut omnibus fidelibus defunctis . . . knieža-primas vstal a vezmúc do ľavej ruky pastiersku paliču pravou rukou dvakrát prežehnal kľachiaceho kráľa.

Po litániach kráľ vstal a so sprievodom šiel do sakristie, kde nechal svoj kalpag, mentieku a meč a vrátiac sa k oltáru kľakol si na najvyšší stupeň schodov. Knieža-primas odriekajúc predpísané modlitby sv. olejom pomazal kráľa. Nato kráľ opäť šiel do sakristie, kde sotrel s neho sv. olej. O niekoľko minút sa kráľ vrátil, šiel ku trónu a kľakol na kolená. Kaločský arcibiskup a nagyvaradský biskup položili naňho plášť sv. Štefana a knieža-primas začal slúžiť sv. omšu. Ceremoniálny majster podal mu meč sv. Štefana a knieža-primas meč vytiahol z pošvy. Kráľ nato so sprievodom tiež pristúpil k oltáru a kľakol si. Jeho veličenstvo poklonil sa pred knieža-primasom a kľachiac prevzal vytasený meč sv. Štefana. Nato knieža-primas opäť vzal meč, vložil ho do pošvy a opásal ho kráľovi. Nato sa kráľ obrátil ku shromaždeným. Vytasil meč a začal s ním raz v pravo a raz v ľavo. Potom meč opäť vložil do pošvy a kľakol si na najvyššom stupni schodov.

Nasledoval najzvrchovanejší okamih korunácie: knieža-primas s námestníkom palatína grófom Štefanom Tiszom *na hlavu kráľa položili korunu sv. Štefana*. Potom knieža-primas podal kráľovi žezlo a krajinské zlaté jablko. Nato kráľovi odpásali meč sv. Štefana a položili späť na hlavný oltár. Jeho veličenstvo zaviedli ku trónu a týmto knieža-primas uviedol ho do kráľovskej hodnosti.

Vtedy námestník palatína gróf Tisza hlučne zvolal:

— Nech žije kráľ!

Shromaždení trikrát oduševnene opakovali:

— Nech žije kráľ!

V tom okamihu zarachotily delá a zahučaly všetky zvony hlavného mesta.

Pokoronovanie kráľovnej.

Knieža-primas nato opäť šiel k hlavnému oltáru, kam šiel za ním kráľ s korunou na hlave. Ku hlavnému oltáru odprevadili teraz i kráľovnú. Hlavný dvormajster s hlavy kráľovnej sňal domácu korunu, námestník palatína ale sňal korunu s hlavy kráľa a položil ju na oltár. Kráľ poprosil vesprémskeho biskupa baróna Horniga, aby pokorunoval kráľovnú a potom sa vrátil na trón, kráľovná ale kľakla si na najnižší stupeň schodov na vankúše, načo opäť boli odriekané litánie Všetichsvätých.

Knieža-primas nato pomazal i kráľovnú, potom vesprémsky biskup barón Hornig položil jej na hlavu domácu korunu. Knieža-primas a palatínov námestník doniesli sv. korunu s oltára a dotkli sa ňou jej pravého pleca, potom jej primas podal do ruky žezlo a krajinské jablko. Keď sa to stalo, knieža-primas s. korunu podal palatínovmu námestníkovi, ktorý ju zanisol k trónu a položil ju opäť na hlavu kráľa. Kráľovnú späť zaviedli k trónu, kde si sadla ku kráľovi. Nato knieža-primas odbavil «Te Deum» a pokračoval v sv. omši. Počas

pozdvihovania kráľovi a kráľovnej sňali s hlavy korunu a kráľovský pár bozkal kaločským arcibiskupom podaný mu kríž. Pred prijímaním kráľovský pár sišiel s trónu, kľakol si pred hlavným oltárom, pristúpil ku sv. prijímaniu a potom sa opäť vrátil k trónu, kde mu nám. palatína korunu zase na hlavu položil. Po sv. omši knieža-primas udelil požehnanie a kráľovský pár šiel do sakristie.

Povýšenie za rytierov rádu zlatých ostrôh.

Kráľovná so svojim užším sprievodom odišla z chrámu a na osmerke zaviezla sa do kráľovsk. hradu. Pred chrámom zastal kráľovský hyntov, na ktorý vysadla kráľovná s dedičom trónu, potom zostal ešte rad skvostných hyntovov, na ktoré vysadly arcikňažny a dvorné dámy a v pochode viezli sa do kráľovského hradu. Obecenstvo z oboch strán cesty pripravilo kráľovnej a dedičovi trónu srdečné ovácie. Hlučným éljenovaním pozdravilo obecenstvo aj arcikňažnu Augustu a arcika. Jozefa, jako aj bulharského cára Ferdinanda.

Po odehode kráľovnej v korunačnom chráme kráľ povýšil za rytierov zlatých ostrôh 50 hrdinov, ktorí sa na bojišti vyznačili. Kráľ sediac na tróne mečom sv. Štefana dotkol sa pravého pleca vyznačených, ktorí krajinským rychtárom a ministrom a latere zavolaní jedon za druhým si kľakli pred trón.

Kráľova prísaha.

Po povýšení hrdinov na hodnosť rytierov zlatých ostrôh, kráľ odpásal meč sv. Štefana a odovzdal ho jágerskému arcibiskupovi Ludvikovi Szmrecsányimu, potom šiel ku hlavným dverám chrámu, za ním vsetky deputácie opustily chrám a rozostavily sa okolo sochy sv. Trojice. Pred sochou sv. Trojice kráľ do ľavej ruky vzal kríž a so sprievodom vyšiel na vyvýšené miesto. Zokol-vôkol panovalo hlboké ticho. Gróf Štefan Tisza, ako námestník palatína, ukázal jeho veličenstvu osnovu prísahy, kráľ kývnul hlavou na znak, že osnovu pozná, potom obrátený na východ, pozdvihnúc pravé rameno a zdvihnúc stredné tri prsty, za knieža-primasom odriekal prísahu, v ktorej sa kráľ zaväzuje zachovať ústavné práva krajiny, jej nenarušené územie, ba nakoľko možno jej hranice rozšíri a vykoná všetko, čo ku zveladeniu slávy a moci krajiny prispieť môže.

Po prísaha pri kráľovi stojací dvaja biskupi žehnajúc zdvihli ruky nad kráľom a námestník palatína trikrát hlasne zvolal: Nech žije kráľ! Obecenstvo odpovedalo na to búrlivým éljenovaním. Medzitým honvédska čestná stotina dala trikrát salvu, zahrnely delá na Gellértovom vrchu a potom honvédsky hudobný sbor hral národnú hymnu, ktorú aj obecenstvo s hlbokým dojatím spievalo. Jeho veličenstvo kráľ, na ktorého tvári vidieť bolo tiež veľkú dojatost, akoby ustavične prisviedčal a jakoby spolu s obecenstvom spieval. Kráľ a jeho sprievod vošiel potom zas do chrámu.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Zatnutie mečom v štyri strany sveta.

Pokým bol kráľ v chráme, utvoril sa pochod, ktorý šiel ku korunačnému kopcu na námestí sv. Jura. Medzi tým okolo kopca stali si páni v gále s bielymi palicami a nosičia zástav stolíc a miest. Kráľ vyjdúc z chrámu v plášti sv. Štefana s korunou na hlave, bystre vysadol na bieleho koňa so skvostným sedlom a pohol sa ku

zvrchol na východ a podobne zafal vo východnú a zatým v severnú a v západnú stranu sveta. Potom v ruke s vytiahnutým sv.-štepanským mečom, bodnul koňa ostrohami, ktorý skokom sbehnul s kopca.

Frenetické éljenovanie znelo námestím sv. Jura. V otvorenom okne hradu naproti kopcu éljenovala aj kráľovna Zita a rúčkami tieskal aj malý kráľovič.

— Nech žije kráľ! Nech žije kráľovná! Nech žije kráľovič! — znelo z tisícich hrdiel.

Poklona sv. Troch Kráľov.

korunačnému kopcu sprevádzaný tiež na koňoch námestníkom palatína a krajinskými zástavníkmi, ktorí niesli zástavy krajín sv.-štepantkej koruny. Kráľ, ktorému sa viditeľne skvela sv. koruna na hlave, s milým úsmevom ďakuje za neutichujúce hromovité éljenovanie, ktoré ho na celej ceste po korunačný kopec sprevádzalo.

Prijdúc pred kopec zástavníci na koňoch rozostavili sa v pravo, na čo mladý kráľ, pobodnúc ostrohami utešenú paripu, skokom vyjzdil na kopec zo zeme celej krajiny.

Kráľ vyjzdiač na kopec na okamih postál s koňom obrátený k juhu. Vytiahol meč sv. Štefana a mohutne zafal ním v južnú stranu sveta. Potom koňa

Utešená pamätná slávnosť korunácie sa skončila, obecnstvo z kvetov korunačného kopca odtrhovalo si lístky na pamiatku a obrovské zástupy rozišly sa vo všetky strany.

Korunačné slávnosti skončily sa v tom najväčšom poriadku bez každej prekážky, bez každého zmätku.

Slávnostný obed.

Posledným obradom korunácie bol slávnostný obed. Členovia krajinského snemu a popredné osobnosti, ktoré aj v Matiašovom chráme boli prítomné, shromáždily sa v kráľovskom hrade v sieni ku tomu cieľu pripravej, kam kráľovský pár prišiel so svojim užším sprie-

vodom a sadol si ku stolu, prikrytému na podiume pre nich pripravenom. Pri stole mimo kráľa a kráľovnej sedel knieža-primas, viedeňský pápežský nuncijs, kaločský arcibiskup a palatínov námestník. Obed tento bol len symboličný. Po odbavení stolovej modlitby jedlá preniesli okolo stola, ale sa ich nikto nedotknul.

Hlavný pohárnik gróf E. Széchenyi podal kráľovi zlatý kalich s vínom, ktorý kráľ pozdvihol k ústam so slovami:

— Nech žije vlast!

Na to povstal knieža-primas a pozdvihnúc pohár zvolal:

— Nech žije kráľ!

Po obede kráľovský pár utiahol sa do svojich izieb.

Zakľúčenie korunovačného krajinského snemu a odchod kráľovského páru.

Po slávnostnom korunovačnom obede veľmoži a krajinskí vyslanci shromaždili sa v parlamente ku zakľúčeniu spoločného zasadnutia korunovačného. Najjasnejší kráľovský pár o 6. hodine večer s celým sprievodom na dvornom vlaku odcestoval do Viedne.

Jeho Svätosti Pápeža ozvena o pokoji.

Jeho Svätosť Pápež Benedikt XV. v nedeľu, 24. decembra vo vyluchu prijal kollegium kardinálov, z ktorej príležitosti kardinál Vincenzo Vanutelli, ako dekan svätého kollegia tlumočil blahoželania kardinálov ku vianočným sviatkom a spolu výrazu dal úplnému usrozmieniu so snahami svätého Otca cieľom zavedenia a zabezpečenia stáleho pokoja medzi národami a ulavenia všeobecnej biedy, zapríčinennej svetovou vojnou.

Svätý Otec v jeho odpovedi osvedčil sa zvlášte v tom smysle, že neustane celú svoju silu na váhu klášt, aby všetci synovia cirkvi v rovnakej miere nasledovali jeho napomenutia, snažili sa uzavrieť pokoj, ktorý by zastavil mal hrúzy terajšej vojny a ktorý nemožno dosiahnuť bez vyplnenia potrebných podmienok. Slová «Pax hominibus bonae voluntatis, pokoj ľuďom dobrej vôle» povedal sv. Otec — prítomne znejú ako podmienený sľub. Potentáti nech podporujú sväté kollegium, aby zastavili beh udalostí, smerujúcich na spustošenie národov, národy nech povážia, že cirkev ďalej vidí, ako chatrní ľudia, v krutých zápasoch stojace kresťanské rodiny konečne nech vyplnia prosby a nasledujú napomenutia svojho Otca a na ceste spravodlivosti nech pripravujú objavenie sa pokoja.

V tej nádeji, že splnenie našich túžieb už není ďaleko, upevňujú nás dobrých ľudí a milovaných synov našich, medzi nimi aj svätého kollegia kardinálov, vrúčne modlitby. V bezpečnosti spatrujeme osud cirkvi, ktorá v dobrých a zlých časoch nikdy nebude postrádat všemohúcu pravicu Boha a dôverujeme v budúcnosť štátov, ktoré z nekonečného milosrdenstva Pána Boha nie tak sú stvorené, že by ich budúcnosť nesľúbila výhľady ku ich vyliečeniu.

Obetovanie krajiny najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša.

Jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch v XXIII. čísla obežníku cirkevnom, Uhorsko najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša obetuje nasledovnými slovami:

«Rok Pána 1916. začali sme v tej nádeji, že po krvavých bojoch a tvrdých zápasoch donesie nám túžobne očakávaný pokoj. Včul na sklonku roka zarmútení kloníme hlavu na najsvätejšie Srdce Pána Ježiša. Sklamali sme sa v našej nádeji. Iné bolo uzavretie večného Boha, ktorého súdy sú nepochopiteľné a cesty nevyškúmateľné.

S potajomnou silou prerážajú city a myšlienky naše spúšťajú sa do zákutných hlbín vo večer posledného dňa roku a s úsvitom roku nového otvárajú sa pred nami nesmierne dialky nekonečnej večnosti. Slabými vlohami našimi nevládzeme poňat Pravečného plánu, ktorým tak dlhé predchádzajúce nám zápasy a útrapy na nás dopustil. Naša dôvera v ňom ale není sklátená. Počas dlhých bojov, nápadne sme cítili pôsobenie pomocnej pravice jeho, bo vydobité úspechy naše len jemu môžeme ďakovať. Ba pozdáva sa nám, že už vidíme aj týchto zápasov koniec, pokoj. Dňa 12. decembra lúčiaceho sa od nás tohoto roku my a naši spojenci pravicu pokoja podali sme našim nepriateľom. Po zvíťazení i nad najposlednejšími nepriateľmi našimi použili sme najkrásnejšie právo víťaza: ponukli sme smierenie. Nech si je akákoľvek odpoveď nepriateľov, mravné víťazstvo je naše a neviditeľné a nesmierne sily tohoto víťazstva pôsobil a účinkoval budú, kým neprezazia i najtvrdšie srdcia.

Veľkého roku najpeknejšou a najtrvácnejšou pamiatkou našou je veľkodušné nabídnutie pokoja. Tento slávny skutok previedli sme v duchu Pána Ježiša a tým nasledovali sme slová zemského miestodržiteľa jeho, rímskeho Pápeža, ktorý na vrcholi Sionu stojac na stráži, neprestal volať, aby pohnul svedomie poblúdených ľudí. Preto na prahu roku 1917. s obľahčeným duchom hľadíme k obličaji večného Sudca. Veríme, že v bojoch nám nanútených nami prelievaná krv nevolá o pomstu k nebesiam, z druhej strany veríme aj v sile zadosťučinenia krvi našich synov preliatej.

S touto vierou vstupujeme pred oltár Pána v posledný a prvý deň roku a obnovujeme našej krajiny obetovanie najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša. Obnovujeme sľub složený začiatkom roku 1914. a 1915.

V minulých dvoch rokoch spolu s nami modlil sa staručký náš kráľ apoštolský Franc Jozef I., ktorý včul už pred Baránkom Božím s oslavovanými prespevuje nebeské nápevy.

Toho roku mladý kráľ náš Karol IV. a najjasnejšia kráľovna naša spolu s nami modlia sa modlitbu obetovania. Hneď v deň po korunácii nasledujúci, modlitby ich spoja sa s modlitbami millionov veriacich, aby Najsvätejšie Srdce našu krajinu vzalo pod ochranu a

obdarovalo požehnaním pokoja. Úpenlivé modlitby korunovaného kráľa a oddaného mu národa vyslyší najsvätejšie Srdce Pána Ježiša.»

Krestanská ľudová strana v práci.

Ján Bartos,

krajinský vyslanec krestanskej ľudovej strany okresu zlatomoravského v jeho reči proti indemnite pokračoval nasledovne:

Ničemnosť vlády.

Ja nemôžem skúmať úmysle, predtým mnou ale ležia skutočné udalosti. Krajina, ktorá aj v časoch pokoja nepoživila to ovocie, ktoré splodila terajšia správa krajinská, ktorá krajina omnoho viacej znala a zná z povinnosti, ako z práv, s podivným oduševnením chopila sa zbrane ku obrane vlasti. Statočné poľnohospodárske a mešťanské obyvateľstvo Uhorska nebolo treba napomínať ku plneniu povinnosti. Tento statočný ľud s presvedčením z hlbín duše vyvierajúcim šiel v ústrety smrti na rovinách Haliče, medzi vrchami Srbska, v močiach ruského Polska, na Doberdovskej planine, na Krne, na nebotyčných výšinách Albánska a najnovšie v bralách Sedmohradska a Rumunsku, večitým sňahom pokrytých. A toto Uhorsko v plnení povinnosti bolo vždy aj vynálezov schopné.

Keď na tele zmužilých bojovníkov rozpadlo sa draho platené súkno a s nôh padaly im papierové bakanče, nohy až po kolena správne otočili si slamenými povrieskami. Oni medzi zbraň svetovej vojny uviedli aj fokoš a k podiveniu je, že táto schopnosť vynálezov na bojištiach viedla ku tak veľkým úspechom, jak zcela protivné výsledky produkovala u doma ostavších.

A tu treba nám rozoznať dve skupiny. Jednu, ktorá jej schopnosťou vynálezov prevýšila taktikárov celého sveta, ktorá najpodivnejším figliarstvom pracovala a pracuje na poli vyžierania a druhú skupinu, v ktorej vidíme vládu a ku krajinskej správe povolané vrchnosti, ktoré pod svetovou vojnou ztratili celú ich schopnosť vynálezov, u ktorých nevidieť ani zbla slobodného podujatia a ktorých nápady, bohužiaľ, pochádzajú vždy z druhej ruky.

Ctená snemovňa! Na jednej strane i zákonné hradby prevrtávajúce, prerezávajúce figliarstvo, na druhej strane ale najúplnejšia nevládňosť proti hriešnym, záhubným manipuláciám, tieto splodily nám veľmi trpké ovocie pod svetovou vojnou a to bol ten systém, vzdor ktorému víťazia zbrane Uhorska. (Tak je! z lavej.)

Neidem zneužívať čas a trpezlivosť ctenej snemovne s obznámením a posudzovaním jednotlivých pádov. Sú oni vôbec dostatočne známe a ja verím, že v snemovni nikto sa nenajde, čo by sa so mnou do debatty chcel pustiť pri posudzovaní týchto zlostných prečinov. Čo sa protiví zákonom, to pokutuje zákon, čo ale vykľúza spod zodpovednosti pred trestným zákonom, to stíha súd spoločenstva a na každom spočíva kliatba a opovrzenie národa.

Inou mierou ale treba merať tie prefažké zanedbania a chyby, ktoré možnými učinily ešte i dnes panujúce žalostné pomery. Ako na svedka odvolávam sa na verejnú mienku celej krajiny, že vláda so všetkými jej vládňymi nariadeniami hrozne sa opozdila. Zákon o výnimočných záležitostiach nesmiernu moc vkladá do ruky vlády, ktorá ňou aj nazívala v istých pádoch, kedykoľvek by ale na to potreba bola bývala, vtedy tá pevná ruka vždy ostala pod lavicou.

(Pokračovanie nasleduje.)

Ján Bartos, krajinský vyslanec krestanskej ľud. strany okresu zlatomoravského.

Uhorský rád Milosrdných.

Na území uhorského kráľovstva rád Milosrdných má 13 domov, a síce v Podhradí (Spiš), v Prešporke, v Skalici, v Záhrebe, v Budapešti, v Jágri, v Temešváre, v Pápe, v Kišmartone, vo Velkom Várade, vo Vacove, v Pätkostoloch a v Satmáre. Každý kláštor má nemocnicu a lekárňu. V Jágri je i liečivý ústav pre choromyseľných a v Prešporke zotavujúca domoveň pre údov rádu. Na poslednom mieste je i noviciát. Provincijál býva v Budapešti. Počet vystrojených nemocničných postieľ vo všetkých nemocniciach rádu činí 2206.

Po mobilisácii ponúkol rád všetky svoje nemocnice pre ranených a nemocných bojovníkov a ku ďalšiemu poisťovaniu opatrovania a liečenia chudobných chorých

vystrojili v najviacerých nemocniciach mnoho nových postiel. Uhorská provincia, ktorá je od r. 1856. samostatná, počíta 109 údov, z pomedzi ktorých je vysvätených kňazov 11, diplom. lekárov 9, diplomovaných lekárnikov 19, examenovaných lekárnických pomocníkov 15, lekárnických praktikantov 11, opatrovateľov nemocných 37, novicisti sú traja. Z pomedzi údov rádu na bojišti nachodí sa 24, vo válečnom zajatí sú traja, hrdinskou smrťou zomrel lekárnický pomocník Viktor Dvorzák.

Na uznanie zásluh počas vojny dostalo vyznačenia 15 údov rádu, a síce deväť čestný odznak Červeného Kríža s válečnou ozdobou, piati striebornú čestnú medailu Červeného Kríža s válečnou ozdobou, jeden ale veľkú striebornú medailu hrdinskosti.

CHYRNIK.

Osvietený pán biskup rožňavský na piatu uhorskú válečnú požičku značil 5000 a rožňavská kapitula 400.000 korún.

Z biskupstva spišského. Spišská kapitula na piatu uhorskú válečnú požičku značila 50.000 a kňazský nový pensijný fond spišskej diecéze 40.000 korún.

Nitrianska kapitula z náboženských základín na piatu uhorskú válečnú požičku značila 500.000, údovia kapituly ale 50.000 korún.

Rád Benediktínov má v Uhorsku 250 údov: vysvätených kňazov 165 a ostatní sú klerici; arciepátom rádu je dr. Tibor Hajdu. S vyučovaním zaoberá sa 102 údov a s duchovnou pastoráciou 31. Rád vedie šesť

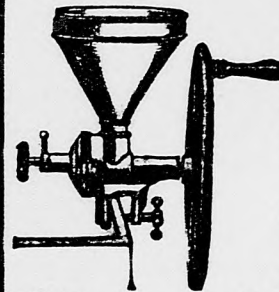
hlavných gymnázií (Ostrihom, Ráb, Komárno, Kőszeg, Pápa a Sopron) s 2209 žiakmi. Pod duchovnú správu rádu patrí 25 fár s 45.123 veriacimi.

Premonštratský kňaz diamantovej sv. omše. Z Košíc oznamujú: Premonštratský kanonik Arnold Kussinszky, pens. gymn. profesor, rodák zo Spišských Vlachov, 8. decembra, ako v 60. výročitý deň svojej prvej sv. omše, slúžil diamantovú sv. omšu v Lelesu. Z tejto príležitosti srdečne pozdravil jubilanta aj diecézsky biskup dr. August Fischer-Collbric.

Ženský pekársky tovaryš. Z Viedne oznamujú: Švechatskému pekárskemu majstrovi Jozefovi Seitlovi padli dvaja synovia na bojišti. Jedna jeho dcéra naučila sa pekárskemu remeslu, aby bola otcovi na pomoc a pracuje teraz už ako tovaryš v obchode otcovom.

Amerikánsky

„Texas“ ručný mlynek

„Texas“ ručný mlynek je najlepší a najlacnejší mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu, pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žaľuď atd. Na „Texas“ mlynku zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 52 korún

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Bezplatne
na žiadosť
každý dostane
môj hlavný
cenník,

ktorý obsahuje veľký výber každého druhu hudobných

nástrojov Žiacke a koncertové husle K 8,60, 9,60, 10,80, 12,50, 16,50, 22,50, 28,50 a vyšej. Dobré harmoniky so školkou ku zdarma sebauku, dľa veľkosti K 8,60, 10,50, 11, 15, 20, po K 150. Záměna dovolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou

vývozný dom

Ján Konrad

cis. a kr. dvorný zásielca
Brüx číslo 1545.
(Cechy)

8 halierov

(na 1. poštovú dopisničku) stojí Vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle sa

Vám bezplatne.

Prvá dielňa hodín

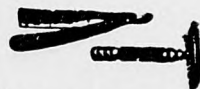
Ján Konrad

cis. a kr. dvorný zásielca
Brüx číslo 1544. (Cechy).
Nickel alebo ocelové anker hodinky K 6, 7, 8. Hodinky pamiatky na vojnu nickel alebo ocelové K 11, 12. Armádne radium hodinky nickelové alebo ocelové K 12. Masívne strieborné Roskopf anker remontoir hodinky K 19, 20. Budíčky a hodiny k postaveniu v najväčšom výbere a za lacné ceny. 3 rokov záruka na písme. Zásielka s poštovou dobierkou. Žiadne risiko. záměna dovolená alebo návrat peňazi

Pôvodné Solingen, rodinné nástroje ku strihaniu vlasov a holeniu.

- 1 kus Solingen rodinný stroj ku strihaniu vlasov, strihá v dĺžke 3, 7, a 10 mm. cena ... 8.25 korún.
 - 1 kus striebornej ocele britva, v peknom koženom futráli: 1. číslo 2.50 kor., 2. číslo 3.90 kor., 3. číslo so zárukou 6 korún.
 - 1 kus fajnový postriebreného nástroja ku sebaholeniu. v peknom koženom futráli s náhradným nožom cena 7.70 kor.
 - 1 kus remeňa k potieraniu s podstavcom cena 2.50 kor.
- O Bazilika zlaté kosy treba sa už včul zaujímať, bo v lete bude veľký nedostatok kôs!**

Náš veľký obrázkový cenník treba si pýtať. Pošleme ho zdarma!

Josef Marosi a Syn
veľký obchodný dom kôs a železného tovaru

Esztergom 15.